

Dinsdag 'vertroostingen'

Lezen: Mattheüs 28:16-20

Dordtse Leerregels voorrede (1)

Onder zeer vele vertroostingen, dewelke onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus aan Zijn strijdende Kerk in deze ellendige pelgrimage gegeven heeft, wordt deze met recht de voornaamste geacht, die Hij haar heeft nagelaten, als Hij tot Zijn Vader in het hemelse Heiligdom zoude ingaan, zeggende: "Ik ben met u al de dagen tot aan de voleinding der wereld".

Wie kent de Dordtse Leerregels? Misschien weten wij nog wat jaartallen, als het gaat om de Synode van Dordt. Dit betekent in elk geval dat deze Synode in Nederland gehouden werd. Toen ik het onlangs vroeg, wisten maar weinigen te noemen waar het bij dit belijdenisgeschrift omging, een enkeling noemde: de *uitverkiezing*. Een voorstel om hierover te preken werd niet echt met gejuich ontvangen. Niet over de Dordtse Leerregels, want we vinden de Heidelberger al inspannend genoeg. Maar .. is het niet van het groot belang, dat we weten waar het in dit belijdenisgeschrift over gaat? Lees vandaag maar eens het eerste stukje van dit geschrift. Het begint met de woorden van Mattheüs 28:20 waar we lezen dat Christus met Zijn Kerk is al de dagen tot aan de voleinding van de wereld. Deze belofte is voor de Dordtse Leerregels wezenlijk. De Kerk weet altijd van strijd. Dat kan door vijanden van buitenaf, of door vijanden van binnenuit. Maar voor beide geldt dat de Kerk mag weten dat Christus met haar is. Hij wandelt tussen de zeven gouden kandelaren en verlaat ze niet! Dat is haar troost, of met de woorden van de voorrede voor de kerk 'zeer vele vertroostingen'. Zijn aanwezigheid is ons houvast, onze troost.

Zingen: Psalm 80:1

Vraag: Zegt dit houvast jou iets vandaag, met betrekking tot de Kerk?

Woensdag 'Gods weg'

Lezen: Psalm 32

Dordtse Leerregels voorrede (2)

Hiervan hebben wij een zeer klaar bewijs in de Historiën der Godzalige Keizers, Koningen en Prinsen, dewelke de Zone Gods zo menigmaal tot hulp van Zijn Kerk heeft verwekt, met een heilige ijver van Zijn huis ontstoken, en door hun dienst niet alleen het woeden der tyrannen bedwongen, maar ook Zijn Kerk, wanneer zij met valse leraars te strijden had, tegen hen met middelen ter genezing, van heilige Synoden voorzien, in welke de getrouwe dienstknechten van Christus met gezamenlijke gebeden, raad en arbeid kloekmoediglijk zich hebben gesteld voor de Kerk en waarheid Godes tegen de knechten des satans, alhoewel zij zich in engelen des lichts veranderden; en hebben het zaad der dwalingen en der tweedracht weggenomen, de Kerk in eendracht der reine religie behouden en de oprechte godsdienst ongeschonden op de nakomelingen voortgezet. Met een gelijke weldaad heeft onze trouwe Zaligmaker Zijn genadige tegenwoordigheid aan de Kerk van Nederland, die enige jaren zeer is verdrukt geweest, in deze tijd bewezen.

De Dordtse Leerregels beginnen met een korte terugblik in de geschiedenis van de Kerk. Op beslissende kruispunten heeft God Zijn Kerk in stand gehouden. Het leek eerder andersom te gaan en te zijn, maar ... de Koning van de Kerk zorgde voor Zijn eigendom. Dit jaar – het herdenkingsjaar Refo500 – kunnen we denken aan de strijd tussen Luther en de Rooms-Katholieke Kerk, maar misschien nog concreter tussen Luther en Erasmus. De laatste had zeker wel kritiek op de Rooms-Katholieke Kerk, maar hij bleef wel geloven dat de mens niet zo verdorven is door de zonde, dat hij niets goeds meer kan. De mens die goedwillend kan met Gods genade kiezen voor het goede. Dit schreef hij met zoveel woorden in 'de vrije wil'. Hierop heeft Luther scherp gereageerd in 'de geknechte wil'. Hier was Gods genade in het geding. Er kan sprake zijn van slaven van de satan die zich veranderd hebben in een engel van het licht, maar juist daarom heeft de Kerk Christus nodig, anders zou de Kerk ondergaan.

Zingen: Psalm 32:4

Vraag: Is dit gedeelte van de DL actueel, waarom wel / niet?

Donderdag 'Gods Kerk in gevaar'

Lezen: Mattheüs 7:13-23

Dordtse Leerregels (3)

Want deze Kerk, van de tyrannie van de Roomse Antichrist en de schrikkelijke afgoderij van het Pausdom, door Gods machtige hand verlost, en in de gevaren van zo langdurige oorlog menigmaal wonderbaarlijk bewaard Zijnde, en in eendracht der ware leer en tucht tot lof van haar God, tot wonderlijke wasdom van het gemenebest, en vreugde van de gehele Gereformeerde wereld zeer heerlijk bloeiende, is van Jacobus Arminius en Zijn navolgers, dragende de naam van Remonstranten, door verscheidene zo oude als nieuwe dwalingen, eerste heimelijk, daarna openlijk aangevochten, en, door ergerlijke twisten en scheuringen hardnekkiglijk verstoord Zijnde, in zo groot gevaar gebracht, dat die zeer bloeiende Kerken door een schrikkelijke brand van tweedrachten en verdeeldheden ten laatste zouden Zijn verteerd geworden, ten ware de ontferming van onze Zaligmaker ter bekwamer tijd daartussen ware gekomen. Doch geprezen zij in der eeuwigheid de Heere, dewelke, nadat Hij Zijn aanschijn een ogenblik tijds van ons (die op menigerlei wijze Zijn toorn en gramschap hadden verwekt) verborgen had, voor de ganse wereld heeft bewezen, dat Hij Zijn Verbond niet vergeet en het zuchten der Zijnen niet veracht.

De Rooms-Katholieke Kerk wordt de Antichrist genoemd, waarvan de Kerk van de Reformatie is verlost, zo belijdt ze, ... maar toen kwam Jacobus Arminius en zijn volgers zijn oude alsook nieuwe dwalingen. Het is duidelijk dat waar Christus wordt geloofd, sprake is van de antichrist, de naam zegt het al *anti* en *Christus*, dus: tegen Christus! Wie tegen Christus is, die is een *antichrist*. Wie is Jacobus Arminius? Zijn naam wordt genoemd met die van zijn collega-hoogleraar Franciscus Gomarus. Ging het in de strijd met Rome om de vraag of we behouden werden door genade alleen of ook door goede werken, in de strijd tussen Arminius (Remonstranten) en Gomarus (contra-remonstranten) ging de tegenstelling nog verder, nu niet tussen genade alleen en goede werken, maar tussen goede werken en de keuze om zelf te geloven. We zijn volgens niet zo zondig, dat we niet kunnen besluiten om te geloven.

Deze strijd tijdens het Twaalfjarig bestand zou heftig zijn. Hier ging het om het hart van het belijden van de Kerk van Christus. De Remonstranten brachten de Kerk in groot gevaar, ze zou ten onder gaan. Maar ... zo belijdt de Kerk, ook nu gold dat God aan Zijn verbond gedenkt. Hij blijft Zijn Kerk trouw.

Zingen: Psalm 98:2

Bespreek de stelling dat als mensen vrij zijn om te kiezen voor het geloof in God, dan is Gods genade, geen genade meer.

Vrijdag '... nochtans ...'

Lezen: Romeinen 9:14-26

Dordtse Leerregels (4)

Want als daar nauwelijks enige hope van herstel naar menselijk oordeel scheen voorhanden te Zijn, heeft Hij aan de Doorluchtige en Hoog-mogende Heren, de Generale Staten der 2 Verenigde Nederlanden, in het hart gegeven, dat zij, met advies en directie van den Doorluchtigsten Prince van Oranje, besloten hebbende deze woedende zwarigheden met wettelijke middelen te bejegenen, welke door de voorbeelden der Apostelen zelf en der Christelijke Kerk na hun tijd doorgaans Zijn goed gekend, en zelfs ook in de Kerk van Nederland met grote vrucht vóór dezen gebruikt, en hebben een Synode uit al de Provinciën van hun gebied door hun autoriteit naar Dordrecht bijeengeroepen, nadat zij daartoe van tevoren verzocht en door gunst des grootmachtigsten Konings Jacobus, Koning van Groot-brittannië, enz., en machte Republieken, verworven hadden vele voortreffelijke godgeleerde mannen, opdat door gemeen oordeel van zoveel theologanten der Gereformeerde Kerk, de leringen van Armimius en Zijn navolgers in een zo vermaarde Synode rijpelijk zouden worden onderzocht, en alleen uit Gods Woord geoordeeld, de ware leer bevestigd, de valse verworpen, en de Nederlandse Kerken eendracht, vrede en rust door Godes zegen wedergebracht.

Hoewel het niet zonder slag of stoot ging en het verzet van de Remonstranten tegen een nationale synode groot was, werd deze beslissing uiteindelijk wel genomen. Johan van Oldenbarneveldt en de staten van Holland wilden zo'n synode niet. Hoewel een groot deel van hen die de overheid dienden Remonstrants waren, gold dat niet voor Prins Maurits. Hij koos op enig moment voor de contra-remonstranten, maar toen dreigde een burgeroorlog. De prins greep in en liet van Oldenbarneveldt gevangen zetten, die in 1619 wegens landverraad werd onthoofd.

Van 11 november 1618 tot 31 mei 1619 werd in Dordrecht de synode gehouden. Op deze *internationale* vergadering werd de ware leer bevestigd en de valse verworpen. Van deze synode is bekend dat remonstranten voortdurend probeerden de vergadering te dwarsbomen, totdat de synode het genoeg vond en ze werden weggestuurd.

De rust keerde weer terug. Het *sola gratia* werd onderstreept. Het is zoals we lazen in Romeinen 9, dat Gods genade niet afhangt van hem die wil, of van die loopt, maar van de ontfermende God.

Zingen: Psalm 89:8

Vraag: Als we Romeinen 9:20 erbij betrekken, hoe wordt onze verhouding tot God ingevuld volgens de apostel Paulus? Met welk beeld wordt dat onderstreept in vers 21?

Zaterdag '... niet omdat je gelooft, maar omdat je gelooft ...'

Lezen: Efeze 1:3-14

Dordtse Leerregels (5)

Over deze weldaad Godes is het, dat de Nederlandse Kerken zich verheugen en haars Zaligmakers ootmoediglijk bekennen en dankbaar roemen. Deze eerwaardige Synode (na voorgaand algemeen vasten en bidden door autoriteit der Hoge Overheid in al de Nederlandse Kerken tot afbedding van Gods toorn en verwerving van Zijn genadige bijstand uitgeschreven en gehouden) in des Heeren naam binnen Dordrecht vergaderd Zijnde, ontstoken in liefde tot God en de welstand der Kerk, en wezende, na aanroeping van Gods naam, met een heilige eed verplicht, van alleen naar het richtsnoer der Heilige Schrifture te oordelen, en in het onderzoek met een goede consciëntie te handelen, heeft zeer naarstiglijk en met grote lankmoedigheid gearbeid, om de voornaamste voorstanders dezer leringen, voor haar geciteerd Zijnde, te bewegen, dat zij hun gevoelens van de bekende vijf Hoofdstukken der leer, mitsgaders de redenen van die volkomenlijk wilden verklaren.

Zingen: Psalm 98:2

Zoals we gisteren schreven werd er uiteindelijk besloten tot de synode van Dordrecht, waar de vijf artikelen tegen de remonstranten zijn opgesteld. Dit kunnen we met recht een veroordeling noemen van de remonstrantse leer. Hoe doen de Dordtse Leerregels dat? Ze begint ermee om eerst de bijbelse leer uiteen te zetten en daarna worden de dwalingen van de remonstranten verworpen. Er wordt gesproken over de goddelijke verkiezing en verwerping; de dood van Christus en de verlossing van de mensen door Hem; over de verdorvenheid van de mens en zijn bekering tot God; over de volharding van de heiligen.

Om maar één punt te noemen met betrekking tot de verkiezing, ze leerden dat God mensen van eeuwigheid heeft uitverkoren omdat God van tevoren zag dat die mensen gelovige mensen zijn. Je wordt dus uitverkoren, niet omdat je gelooft, maar omdat je gelooft. Maar is dit werkelijke troost? Stel je eens voor dat je aan je zaligheid mee moest werken, al was het alleen maar door uit jezelf te gaan geloven, dan was je zeker verloren. De leer van Gods verkiezing onderstreept Gods genade.

Vraag: Waar lees je in Efeze 1:3-14 dat er ook een onlosmakelijk verband is tussen uitverkiezing en prediking?

Zondag '... verharding ...'

Lezen: Romeinen 11:5-15

Maar als zij het oordeel der Synode verwierpen en op de vraagstukken, in de manier als billijk was, weigerden te antwoorden, en dat voorts geen vermaningen der Synode, noch resolutiën der Welgeboren Edele Gedeputeerde Staten van de Heren Generale Staten, ja zelfs niet de bevelen van de doorluchtige Hoogmogende Heren Generale Staten, bij hen iets vorderden, is de Synode genoodzaakt, met last van hun Hoog-mogende en naar de gewoonte der ouderen Synoden, een andere weg in te gaan; en is het onderzoek van de voorzeide vijf leerstukken uit de schriften, bekentenissen en verklaringen, eensdeels te voren uitgegeven, anderdeels ook aan deze Synode overgeleverd, ter hand genomen.

Zingen: Psalm 95:4

Aangrijpend om te lezen dat de remonstranten niet wilden buigen voor het Woord van God. Ze weigerden te antwoorden en verwierpen alles. Nu ging de Synode een andere weg, maar niet zonder alles te onderzoeken. Dat doet denken aan de tijd van de apostel Paulus en hen die van Berea waren, ze onderzochten in de Schriften of Paulus naar het Woord sprak. En dat is nog nodig, omdat het in de prediking van het Woord gaat om de sleutelmacht! Daar waar het Woord verkondigd wordt, scharnieren de deuren van het hemelrijk open en dicht. Juist dat onderstreepte het grootste belang van deze strijd. Niet omdat het een verschil van mening was tussen twee leden van Gods Kerk, maar hier ging het om het hart van de Kerk. Laten we dan ook vooral niet denken dat deze strijd allang gestreden is en dat de Leerregels onze aandacht niet meer nodig hebben. Niets is minder waar. Ook vandaag wordt het *sola gratia* bestreden.

Vraag: Bewust eindig ik vandaag met deze zin: herken je de strijd rondom het *sola gratia* in jouw eigen omgeving? Breng het eens onder woorden en wat is dan jouw houding?

Maandag

Lezen: Romeinen 3:9-25; 5:12-21

Hetwelk, alzo het nu door Gods bijzondere genade met zeer grote vlijt, getrouwigheid, consciëntie en overeenstemming van allen en een iegelijk is voleind, zo is 't, dat deze Synode tot Gods eer, behoudenis van de oprechtheid der zaligmakende waarheid, gerustheid der consciëntiën, vrede en welstand der Nederlandse Kerken, besloten heeft het navolgende oordeel (waarin het waarachtige en met Gods Woord overeenkomende gevoelens van de vijf voorzegde leerpunten wordt verklaard, en het valse, en met Gods Woord strijdende verworpen) openlijk uit te spreken en aan een iegelijk bekend te maken.

Omdat de remonstranten ieder gesprek uit de weg gingen, is het besluit gevallen om de strijd en het bijbels antwoord van de contra-remonstranten publiek te delen. Wat heeft de Kerk vandaag ook veel behoefte aan heldere en duidelijke antwoorden. Dat geldt voor vele terreinen. Maar al te vaak wil de Kerk vandaag laveren, alsof men wil voorkomen dat anderen zich stoten aan het belijden van de Kerk. Hoe anders spreekt Christus: in deze wereld zullen we verdrukking hebben. Waar de boodschap van Jezus Christus als de Zoon van God wordt gebracht, daar brengt die vijandschap. Dat was in de dagen van de Heere Jezus, in de loop van de kerkgeschiedenis, en ook nu! Er is maar één naam onder de hemel gegeven, door Welke wij zalig moeten worden. Daar alleen vindt het geweten rust en vrede. Dan wordt ons niet onthouden dat wat Paulus schrijft dat de hele wereld verdoemelijk is voor God. Zou God onrecht doen als Hij ons verloren liet gaan? Wij hebben geen recht op verlossing, daarom is genade ook echt genade.

Zingen: Psalm 31:17

Bespreek de stelling dat wie protest aantekent omdat God ons de zonde van Adam toerekent, ook protest aan moet tekenen tegen het 'een voor allen in Christus'.